

Starostenski dom

Ste. 33

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Odbor za nevmešavanje v špansko vojno ne more do dela

London, 11. februarja. o. Današnji »Times« piše, da je včerajšnja seja pododbora za nevmešavanje vzbudila vtis, da hočejo nekatere velesile delo pododbora vsekakor zavleči, in tako dobiti časa, ker upajo, da bo v Španiji boj prinesel odločitev. Ta odločitev bo, kakor kažejo zadnje Francove zmage, takrat, kakršno zahtevajo koristi teh velikih držav. Zastopnika Anglije in Francije sta opozorila pododbor na resen položaj, katerega je ustvaril odpor Portugalske. Portugalska se je v svojem odgovoru uprla proti nadzorstvu svojih obal po tujih ladjah. Nalogo za izvedbo načrta bodo poverili novemu socialnemu odboru. Tako »Times«.

Ker je znano, da Portugalska ne vodi samostojne zunanje politike, se zdi, da je bil ta nikalni odgovor portugalskega zunanjega ministrstva že narečen, pa vsaj navdihnen po tujih silah, to je po tistih, ki imajo vpliv na portugalsko politiko. Zdi se, da bi Angliji bilo tudi najbolj prijetno, kljub drugačnemu pisanju današnjih listov, če bi jo potek bojev v Španiji rešil neljube posredovalne naloge. Tudi Angliji bi bilo najbolj po volji, če bi nacionalisti v Španiji vojno čim prej odločili v svojo korist.

Boji severno od Malage

Gibraltar, 11. februarja. o. Nacionalisti nadaljujejo svoje prodiranje še vedno v smeri proti Almeriji. Vlade čete, ki se umikajo, goni 50 nacionalističnih letal. Istočasno pa vojne ladje generala Franca obstrlejujejo cesto, ki vodi iz Malage v Almerijo. V Malagi so nacional. čete aretirale dosedaj vse sumljive elemente. Pred nekaj dnevi so nacionalisti aretirali tudi one, ki so v času, ko so imeli marksisti mesto v oblasti, izvršili tam več zločinov. Tako zatrjujejo, da je bilo samo v zadnjih šestih mesecih brez sodne razprave postreljenih nad 5000 ljudi.

Radijska postaja v Sevillji je objavila, da so nacionalistične vojne ladje pri Malagi ujele ob zavzetju Malage 5 marksističnih ladij, kakor je že bilo javljeno, in tri komunistične torpedne lovce. Prav tako so nacionalisti na odseku pri Malagi zaplenili 10.000 nabojev za puške.

Poseben Havasov dopisnik poroča, da so oblasti sklenile, da se naj takoj izprazni ozemlje od beguncev, ki so okoli Granade in Murcije. Može, ki so sposobni za orožje, bodo morali na fronto. Civilni guverner je odredil, da morajo begunci takoj odložiti orožje. Orožje si smejo pridržati samo tisti, ki odidejo na fronto. Ta korak je bil zelo pozdravljen.

Izpred Madrida

London, 11. februarja. AA. (DNB.) Sinoči je bila prekinjena telefonska zveza med Londonom in Madridom. Ta prekinitev je v zvezi zasedbo ceste Madrid-Valencia, ki so jo nacionalisti presekali. Odbor za obrambo Madrida je sinoči ob 21.30 objavil po radiu: Na odsekih pri Guadarami in Guadajari je bilo nekoliko streljanja iz pušk. Položaji so stali nespremenjeni. Močnejše se je s topovi streljalo na fronti pri Aranjuezu.

S fronte pri Cordobi se poroča, da so vladne čete ustavile borbe zaradi slabšega vremena. Vladne čete pa so kljub temu zavzele važne položaje. Posebno močno pritiskajo vladne čete na Montoro, kjer se nacionalisti močno branijo.

Čeprav so rdeča oblastva skušala prikriti resnico, se je v Madridu izvedelo o padcu Malage in se je vest hitro razširila v vsej prestolnici. V zadnjih 24 urah je prišlo do hudih spopadov med pristaši vdaže Madrida in tistimi, ki se zavzemajo za skrajni odpor.

Blizu Malage križari neka britanska križarka, ki ima nalogo prihiti na pomoč britanskim državljanom, če bo sila. Britanski konzul je ponovno odprl konzulat v Malagi. Mislijo, da imajo nacionalisti v Malagi dovolj živeža.

Vladne vesti

Barcelona, 11. febr. AA. Reuter: Po vesteh iz Jaena so vladne čete začele z ofenzivo na vsej južni fronti. Trdi se, da so vladne čete zavzele dve vasi, ki sta važni za obleganje Granade. Po vesteh iz Almerije je bila v luki Malagi potopljena torpedovka »Jauenc« in parnik »Aratabar«. Begunci iz Malage pravijo, da je med napadalc na Malago bilo mnogo Nemcev.

Španska agencija poroča, da je državni tožilec v Malagi pri procesu proti masi obtožencev zahteval smrtno kazen proti 5000 obojenim republikancem. Veruje se, da bo sodišče sprejelo ta predlog. Po mnogih potrjenih vesteh je bil v Malagi uveden organiziran teror proti vsem sumljivim republikancem. Mnogo ljudi so že postrelili.

Nabiranje prostovoljcev v CSR

Praga, 11. febr. o. Glasilo češkoslovaških narodnih socialistov »A Zet« je začelo objavljati vrsto člankov o nabiranju prostovoljcev za špansko državljansko vojno, ki ga vodi politični urad češkoslovaške komunistične stranke. Po podatkih tega lista je do zdaj odšlo iz Prage 500 ljudi, povetno brezposelnih, komunistov in študentov v Španijo. Pogoji za te prostovoljce so bili naslednji: dnevno dobe 10 pezeta, ko pridejo v Madrid 5000 frankov, pri odhodu iz Prage pa 500 kron vsak. Ugotovilo pa se je, da tistim, ki so prišli na madridsko bojišče, obljubljenih 5000 frankov niso izplačali. Prostovoljci dobivajo samo 10 pezeta dnevno za prehrano. Usoda teh rdečih prostovoljcev ni zavidna, ker so to tisti oddelki, ki jih vladno vojno poveljstvo takoj pošilja v prve vrste. Samo v bitki pri Teruelu je padlo 126 češkoslovaških prostovoljcev.

Sestanek Balkanske zveze

Atene, 11. febr. o. V Atenah teko zadnje priprave za konferenco zastopnikov držav Balkanskega sporazuma, ki bo 15. februarja. Tukajšnji politični krogi so se bali, da se bo morala konferenca zaradi bolezni romunskega zunanjega ministra Antonesea odložiti za nekaj dni. Sinoči pa je iz Bukarešte prišlo poročilo, da je Antonescu že ozdravel in da zato ni povoda, da bi se morala konferenca Balkanskega sporazuma v Atenah odložiti. Antonescu se bo na svojem potovanju v Atene ustavil v soboto zjutraj za nekaj časa v Beogradu. Za bližajočo se konferenco držav Balkanskega sporazuma vlada v vseh političnih krogih veliko zanimanje ter je napovedan prihod večjega števila inozemskih časnika.

Razgovori med Finsko in Rusijo

Moskva, 11. febr. o. Uradno poročilo o sestanku finskega zunanjega ministra Holstia in ruskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova pravi, da sta oba državnika izmenjala misli med seboj ter ugotovila, da je možno mirno sosedstveno sožitje med obema državama.

Kakor je znano, so se razmere med Finsko in Sovjetsko Rusijo zelo poslabšale tedaj, ko je Finska krenila pod nemški vpliv. Sovjetsko časopisje je Finsko vsa ta leta silovito napadalo. Sestanek je bil v Litvinovi spalnici, ker je baje ruski zunanji komisar bolan za gripo in kakor pravijo ruska poročila »konfiniran v postelji«.

Boj proti judovstvu v Palestini

Jeruzalem, 11. febr. AA. Havas: Sovraštvo proti Judom v Palestini se zopet širi. Ustanovljeno je bilo društvo muslimanov in kristjanov pod parolo: Kristus in Mohamed! Ta organizacija bo pobijala širjenje judovstva v Palestini. Oblasti so prepovedale širjenje lista »Adifac«. Poročajo, da so na severni meji ujeli 12 Judov, ki so na nezakonit način hoteli priti v Palestino. Protestno gibanje Arabcev se zmeraj bolj širi. Arabski odvorniki so zahtevali od guvernerja v Hajfi, da naj izpusti politične krivce, ki so zaprti zaradi zadnjih atentatov.

Delavska stranka proti vojvodu Windsorskemu

London, 11. februarja. o. Klub delavske stranke v spodnjem domu je imel včeraj tajno sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da bo ta klub glasoval proti vsakemu povišanju civilne liste kraljevskega doma, ki bi šlo v korist Windsorskemu vojvodu. Razen tega delavska stranka zahteva, da sestavijo dohodki Cornuvalskih in Lanchasterskih posestev, ki so do sedaj pripadala Windsorskemu vojvodu, na razpolago državnim blagajni.

Prenos filma o kronanju angleškega kralja

London, 11. februarja. AA. DNB. »Press Association« poroča, da je bila sklenjena pogodba z nemško letalsko družbo, kako naj velelatalo »Hindenburg« kar najhitreje prenese film o kraljevem kronanju v Ameriko. Posebno letalo bo filmske aparate odneslo takoj v Frankfurt, kjer jih bodo vkrcali na zračno ladjo »Hindenburg«. Na ladji bodo filmske delavnice in dva dni po kronanju bodo filme teh svečanosti že lahko vrteli vsi ameriški

Vesti 11. februarja

Petletni načrt za dvig italijanske svilne industrije je izdelalo gospodarsko ministrstvo. Določil so tudi 69 milijonov lir za svetovno razstavo v Rimu 1941.

Enotno narodno zastavo, veljavno za vso državo, je dobila Holandska. Do zdaj ni bilo zakona, ki bo to vprašanje urejal. Zastava bo rdeče-belomodra.

161.000 kmečkih hiš bodo podrli v Italiji, to je 4,5% bivališče italijanskega preprostejšega ljudstva, ker po mnenju vlade te hiše niso dostojne za človeško bivanje. V celoti bodo podrli in na novo zgradili 52% vseh kmečkih hiš.

Svečanosti pri kronanju angleškega kralja bodo prenašali z aparati za televizijo. Na predvečer kronanju pa bo kralj Jurij VI. govoril pa radiu svojim državljanom.

Holandska prestolonaslednica Julijana in njen mož sta včeraj dospela v Budimpešto, kjer se bosta nekaj časa ustavila.

Vojvoda Windsorski se poroči po najnovejših časnikaških ugibanjih meseca maja in odide potem na poročno potovanje v airiško kolonijo Kenijo.

Solo za strokovnjake v ruskih vprašanjih je sklenila ustanoviti narodno socialistična vlada v Nemčiji z utemeljitvijo, da sovjetska vlada v Rusiji ne bo večna trajala in da morajo zato Nemci poznati življenje in ruske ustanove.

Amnestije za neredne, upore in stavke je podpisal predsednik mehiške republike Cardenas. Amnestije bo deležnih okrog 10.000 ljudi.

Trgovska pogodba med Italijo in Japonsko bo podpisana v kratkem. Pogodba bo urejala predvsem trgovino med Japonsko in italijanskimi afriškimi kolonijami.

Češkoslovaška ne izstopi iz MZ in širijo take vesti samo tiste agencije, ki vrše stalno propagando proti CSR, ker jim gre za tem, da bi MZ razbile.

Potniško letalo je padlo v Tiho morje blizu San Francisca. Pri tem je našlo smrt 11 ljudi.

Za 152 milijonov dolarjev zlata so pridobili v preteklem letu v ameriških Združenih državah.

12. seja za poravnavo ameriške stavke v delavnicah avtomobilske družbe General Motors se je začela včeraj na pobudo guvernerja. Izid seje še ni znan.

O trgovskih razgovorih med USA in Anglijo je poročal angleško trgovinski minister Runciman.

Vojaške smučarske tekme Male zveze se prične danes v Pustevni na Moravskem. Prebivalstvo je tekmovalce zavezniških držav svečano sprejelo.

Trgovinski razgovori med CSR in Nemčijo so se končali uspešno in so poslanstva obeh držav uredili vsa vprašanja, ki se tikajo zlasti tujkega prometa.

Seja italijanskega odbora za letalstvo je bila pod predsedstvom Mussolinija včeraj v Beneški palači. Udeležil se je tudi maršal Balbo.

Angleško portugalska zveza še zmeraj živi na podlagi pogodbe iz leta 1904, kjer se je Anglija zavezala, da bo varovala Portugalsko in njere kolonije pred vsakim napadom, naj pride od koderkoli.

Trupla, žrtve španske državljanske vojne meče morje na suho na portugalski obali dan za dnem.

Staro železo morajo 14 dni zbirati člani narodno socialističnih SA in SS organizacij. Državlani morajo staro železo odstopiti zastonj, ker spada to zbiranje v določila 4 letnega gospodarskega načrta.

Avstralija se oddaljuje od Anglije, kakor kaže zadnje dovoljenje londonske vlade, da lahko Avstralija imenuje v Washingtonu svojega posebnega poslanika.

Voditelj avstrijskih legitimistov dr. Wiesener je odpotoval v London, kjer bo imel predavanje o tem, da je vrnitev Habsburžanov na avstrijski prestol potrebna.

Število konj v Avstriji raste, pada pa število tovornih avtomobilov. Avstrija ima zdaj vsega skupaj 280.000 konj.

Češkoslovaška vojska pozdravlja zvezo med Jugoslavijo in Bolgarijo, kakor kaže članek načelnika češkoslovaškega generalnega štaba, generala Sirova v sofijskem listu »Nova kambana«.

Enotno francistično stranko mislijo ustanoviti vse dosedanje desničarske nacionalistične in katoliške španske stranke. Voditelj nove enotne španske stranke bi bil seveda general Franco. S tem v zvezi je tudi proglas voditelja katoliške ljudske akcije Gila Roblesa, ki je razpusil svojo stranko.

Ga. Simpsonova bi postala po poroki z vojvodom Windsorskim vojvodinja in tako prava članica angleške kraljeve hiše. Tako so določili menda pri obisku vojvodove sestre zadnje dni na Dunaju.

Mumijo iz leta 3200 pr. Kr. je našel v nekem egiptovskem grobu mladi angleški starinoslovec Aimer.

Sprememba madžarske ustave se bo izvedla v kratkem. Sprememba se bo nanašala predvsem na novo ureditev obeh zbornic ter na novi volilni zakon.

kinematografi v Newyorku in drugod. Nekaj uglednih ameriških osebnosti se bo udeležilo kronanja in ti mislijo z isto zračno ladjo že odpotovati nazaj.

Jorga napada Jugoslavijo

Bukarešta, 11. februarja. o. Za nekaterimi poslanci, ki so nastopili proti tukajšnjemu češkoslovaškemu poslaniku Sebi, radi njegove knjige, se je sedaj pojavil tudi bivši predsednik romunske vlade prof. Jorga, ki je na včerajšnji seji romunskega senata imel daljši govor, v katerem je med drugim izjavil, da je tudi Jugoslavija, prijateljica in zaveznica Rumunije, začela voditi germanofilsko politiko. Prof. Jorga je tudi pristavil, da je predsednik jugoslovanske vlade Stojadinović sklenil pakt večnega prijateljstva z Bolgarijo brez predhodne odobritve svojih zaveznikov, držav Male zveze. V nadaljnjih izjavah je povdaril, da CSR skuša urediti svoje zveze z ekstremnimi levčarskimi državami.

Včerajšnji govor prof. Jorga komentira vse bukarško časopisje ter odločno zavrača njegove navedbe, ker je znano, da je ravno predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović pred nekoliko dnevi v skupščinskem finančnem odboru izjavil, da ne vodi niti germanofilske, niti frankofilske, niti italofilske politike. Tudi so netočne navedbe prof. Jorga, da bi bila Jugoslavija sklenila pakt večnega prijateljstva z Bolgarijo brez predhodnega odobrenja ostalih članic Balkanskega sporazuma in Male zveze.

Včeraj ni izpad prof. Jorga poznavalec političnih razmer, prav nič presenetljive, ker je on že od vsega začetka nasprotnoval sedanji notranji in zunanji politiki Rumunije, ki jo je Rumunija morala začeti voditi po neuspehih Jorgove vlade.

Mnenja o vrnitvi nemških kolonij

Rim, 11. februarja. o. List »Popolo di Roma« prinaša članek o vrnitvi nemških kolonij in pravi, da si v Parizu prizadevajo, da bi ustvarili skupno fronto proti nemškim zahtevam. V tej fronti naj bi se združile vse države, ki so si po vojni razdelile nemške kolonije. Vse prizadete države se boje, da se ne bi Nemčija spustila v neposredna pogajanja z Anglijo, ker Anglija v načelu priznava zahtevo po kolonijah. Zahtevala bi od Nemčije samo nekaj jamstev. Zdi se, da bi Anglija hotela posredovati med Francijo in Nemčijo, da Francija odstopi Nemčiji koloniji Togo in Kamerun.

London, 11. februarja. o. Večina angleških političnih krogov je proti vsakemu pogajanju glede vrnitve nemških kolonij, ker bi bila pač Anglija najmočnejše prizadeta pri kakšni delitvi. Tisti redki gospodarski krogi pa, ki bi bili v načelu za razgovor o vrnitvi, kažejo samo na videz voljo zato, da bi Nemčiji pomagali do njenih pravic. Za razgovore postavljajo namreč take pogoje, ki se zdi, da se za Nemce z ozirom na njihovo dosedanje politiko nespreejmljivi. Pogoji so naslednji:

1. Kolonijalni problem se sme reševati samo v okviru splošnega evropskega načrta.

2. Nemčija se mora odreči gospodarske samozadostnosti.

3. Nemčija mora omejiti svoje oboroževanje.

4. Nemčija mora sprejeti kontrolo oboroževanja, ki bi se v tem primeru razširila na vse ostale države.

5. Nemčija mora pristopiti k splošnemu evropskemu paktu, ki bi se razširil tudi na Sovjetsko Rusijo.

Z ozirom na vsebino teh pogojev je jasno, da ne morejo služiti za podlago kakih razgovorov z Nemčijo.

Pariz, 11. februarja. AA. (Havas.) Tednik »Vu« razpravlja o kolonijalnem problemu in pravi, da ta problem ne more biti predmet čisto evropskih razgovorov. Nemške zahteve temelje na oskrbi s surovinami in na gosti naseljenosti Nemčije. Toda Nemčija se je s pogodbo s Portugalsko že oskrbela s surovinami. Francija nima petroleja, USA nima kavluka, kar se pa naseljevanja tiče, obstoji na svetu samo ena kolonija, kjer je dovolj prostora, in to je Palestina. Noben evropski kongres ne bi

mož delati s kolonijami kakor s šahovskimi figurami, ne da bi pri tem upošteval človeka.

Tokio, 11. februarja. Pri sprejemu poročevalcev listov v zunanjem ministrstvu je pooblaščen zastopnik ministrstva odgovoril tudi na vprašanje o nemški zahtevi po vrnitvi bivših nemških kolonij. Ta japonski diplomat je izjavil, da Japonska ni pričakovala, da bo Nemčija zahtevala tudi tiste bivše nemške kolonije, ki so zdaj pod japonskim mandatom. Pripomnil je, da je tudi Japonska preobljubena država s premalo kolonijami.

Pariz, 11. februarja. AA. (Havas.) Berlinski dopisnik »Journala« poroča svojemu listu: Tudi taki Nemci so, ki mislijo, da je enostranska Hitlerjeva opoved ugotovitve nemške krivde za svetovno vojno, dala Nemčiji pravico, da zahteva vrnitev reparacij, ki jih je plačala zmagovalcem. Kaj kmalu utegnemo doživeti, da bo Hitler zahteval od Francozev, Belgijcev, Angležev in Italijanov reparacije in vojno odškodnino, ki jo je Nemčija plačala. Morda bo tudi zahteval, da mu zmagovalci vrnejo privrednost za tisti vojni material, ki so ga uničili na podlagi pogojev za sklenitev premirja in mirovnih pogojev. Po berlinskih hipotezah, ki jih slišimo v tukajšnjih krogih, se bomo utegnili mi pokazati mnogo popustljivejše glede vračila kolonij, da se ognemo takšnim nemškim zahtevam.

Vremensko poročilo

po stanju danes zjutraj.
Radeče: —3, jasno, mirno. 40 cm sreža, mala in srednja skakalnica in drsalnice uporabno.
Kranjska gora: —5, barometer pada, jasno, mirno, 25 cm sreža, sankalnice uporabno.
Vrste-Kratica: 15 cm pršica na 80 cm podlagi.
Bohinjska Bistrica: —1, zelo oblačno, 15 cm sreža.
Dom na Menini planini: —8, 5 cm pršica na 90 cm podloge, oblačno, severni veter.

Nemški pozdrav ni propaganda, tako razpravlja nemško časopisje zaradi škandala, ki je nastal v Angliji, ko je nemški poslanik Ribbentrop pozdravil angleškega kralja z dvigom roke. Ta pozdrav je nemški uradni pozdrav, zato se ga morajo držati vsi.

Proglasitev turističnih krajev

Maribor, 10. febr.

V Službenem listu kr. banske uprave drav-ske banovine z dne 27. januarja št. 8/44-45 je objavljen pravilnik o proglašanju turističnih krajev, ki ga je predpisalo ministrstvo za trgovino in industrijo v okvirju nove uredbe o pospeševanju turizma. V smislu člena 9 tega pravilnika so za turistične kraje proglašeni sledeči kraji na območju bivše mariborske oblasti:

A. Za turistične kraje v ožjem pomenu besede: Celje, Črna, Dravograd-Meža, Gornja Rad-gona, Guštanj, Ljutomer, Marenberg, Maribor, Mo-zirje, Ormož, Planina pri Sevnici, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica, Vitanje;

B. Za turistične kraje klimatične (planin-skega) značaja: Fram (Mariborska koča), Gornji d. Hoče (Pohorski dom), Logarska dolina—va, Ljubno, Luče, Ribnica na Pohorju (Sen-v dom), Ruše (Ruška koča), Smolnik (Lob-ec), Sv. Lovrenc na Pohorju (koča na Klopem vrhu), Smarino na Pohorju, Topolšica, Vurberg;

C. Za turistične kraje kopališkega značaja: Dobrna, Laško, Rimski vrelci-Kotlje, Rimske to-plice, Rogaska Slatina, Slatina Radenci.

Po tem pravilniku proglašeni turistični kraji pridobijo pravico do vseh ugodnosti, ki so pred-pisane z uredbo o pospeševanju turizma ali z drugimi zakonskimi predpisi za pospeševanje tu-rizma, obenem pa se podredijo tudi vsem obvez-nostim, ki jih določa ta uredba ali druge zakon-ske določbe.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je pro-metnemu ministrstvu predložilo ta seznam turis-tičnih krajev kot podlago za ugodnosti po § 11

železniške potniške tarife, ki daje obiskovalcem turističnih krajev pravico do brezplačnega po-vratka na železnico po najmanj 7 dnevem biva-nju. Po sedanjih predpisih uživajo to ugodnost le turistični kraji z nadmorsko višino nad 700 m.

Glede zgradarine za turistične kraje sta tujskoprometni zvezi v Mariboru in Ljubljani pod-zvzeli potrebne korake za ukinitev tega bremena.

Vsi proglašeni turistični kraji morajo dočela ustrezati določbam členov 3., 4. ali 5. uvodno omenjenega pravilnika. V kolikor že proglašeni turistični kraji ne bi ustrezali določbam teh čle-nov, morajo istim ugoditi najkasneje v dveh letih v korist pospeševanja turizma v dotičnem kra-ju. V nasprotnem primeru sme ministrstvo za tr-govino in industrijo po svobodni oceni, toda upo-števajoč obče koristi turizma, črtati take kraje iz seznama proglašanih turističnih krajev. Taki kra-ji izgube pravice in ugodnosti, ki so jih pridobi-li v lastnosti turističnih krajev.

Tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru opozarja občinske uprave in tujskoprometna dru-štva tistih krajev, ki niso bili proglašeni za turis-tične kraje, da imajo kadarkoli zahtevati pro-glasitev za turistične kraje, če ustrezajo že ome-njenim določbam členov 3., 4. ali 5. pravilnika o proglašanju turističnih krajev. Kraji, ki bodo najkasneje do 15. junija 1937, zahtevali naknadno proglasitev, prvi dve leti od dne uveljavitve pra-vilnika še ne morajo ustrezati določbam členov 3., 4. ali 5. pravilnika. Prošnje, ki morajo biti opremljene s prilogami o potrebnih avtentičnih podatkih, naj se pošljejo na naslov Tujskoprom-etne zveze »PATNIKA« v Mariboru, Aleksan-drova cesta 35.

Epilog k aferam mariborskih „zavarovalnic“

Maribor, 11. februarja.

Maribor je bil pred nekaj leti eldorado razno-vrstnih „zavarovalnic“ za doživljanje, ki so rastle kakor gobe po dežju, pa tudi ena za drugo doživ-ljale krah, ki je spravil na tisoče in tisoče ljudi ob lepo premoženje ter povzročil milijonske škode. Klasičen primer zato je bila afera Kmetijske eks-portne zadruge, ki je s svojimi posli v nekaj me-secih povzročila ogromno škodo lahkovernim lju-dem. Po vzorcu te Kmetijske eksportne zadruge je bilo v Mariboru ustanovljeno tudi »Splošno gospo-darsko društvo z. o. o. z. v Mariboru. V vodstvo so prišli sami ljudje brez premoženja in strokovnega znanja, vsi pa z željo, da bi si s pomočjo društva ustvarili lepo življenje. Zadruga pa pravzaprav sploh ni prišla do poslovanja, ker ji banska uprava zavarovalnih poslov ni dovolila. Kljub temu pa so člani načelstva nabirali nove člane ter jih zbrali kakih 70, ki so plačali pristopnino. Se predno je pa moglo društvo razviti večjo delavnost kljub toza-devni prepovedi, mu je stopila oblast na preste in člani vodstva so se znašli pred odločbami. Dne 19. aprila 1935 ee je vršila pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti funkci-onarjem društva. Takrat so bili obsojeni posestnik Franc Vogrin od Sv. Jakoba ter delovodja Martin Jare iz Maribora na leto dni robnije, Ivan Wolf-fond iz Maribora na 10 mesecev in zasebni uradnik Marko Kardinar s Pobrežja na 8 mesecev strogega zapor. Vsi obsojenci so se pa proti izrečeni kazni pritožili na stol sedmorice v Zagrebu. Vrhovno so-dišče je njihovo pritožbo uvaževalo ter je sodbo razveljavilo, obenem pa odredilo, da se vrši proti obtožencem ponovna obravnava, ki je bila danes dopoldne. Obsojenci so s svojo pritožbo uspešni, ker je bil Wolfond sploh oproščen, Vogrin, Jare in Kar-dinar pa so bili obsojeni vsak na 6 mesecev zapo-ra, vsi pogojno na 3 leta.

Zgodba o „slovenski fovšiji“

Ljubljana, 11. februarja.

Velika razpravna dvorana št. 79. Na zatožni klopi sede trije moške, čedno oblečeni. Ze zuna-nost jih izdaja, da spadajo k gostilničarskemu poklicu. Zraven je žalno oblečena mlada gostilni-čarka-vdova. Druščino pa jim delata še dve mladi natakariji. Paragraf jih je prijel, ker so tam ne-kje na Notranjskem od dnevnih občinskih volitev točili gostom alkoholne pijače. Na vse načine so se skušali izmotavati in so sodečemu sodniku poedincu g. Gorečanu navajali različne okolnosti. Glavni njih truf je bil: »Domačinom nismo točili. V dobri veri smo dajali vino le tujcem.« Prvi branilec dr. Bogdan Žužek je opozarjal sodnika na § 19. k. z. in plediral za oprostilo sodbo, ker da so obtoženci ravnali v pravni zmoti. Drugi branilec dr. Ivo Lulik pa je vzkliznil: »V naši ljubli Sloveniji je grozansko huda škodoželjnost, ki bi, ko bi se mogla spremeniti v konjske sile, poglajala vse Slovence v stratosfero.« Sodnik je prva dva obtoženca oprostil, ker sta navajala, da kritične dneve nista bila doma, marveč odsotna. Tretji gostilničar, gostilničarka in starejša nataka-rica pa so bili obsojeni na 7 dni zapor in 250 Din denarne kazni, mlajša natakarija pa na 1 dan zapor in 100 Din denarne kazni. Vsi pogojno za 1 leto. Sodbo so vsi sprejeli.

Racija

Ljubljana, 11. februarja.

Danes zjutraj je začel švigati po mestu znani policijski avtomobil. To je vedno znak, da vrši policija racijo. Res so policijski organi že zgodaj dopoldne dovažali na upravo policije vse močječe tipe. Med njimi je seveda največ brezposelnih in beračev, vmes pa so tudi številni izgnanci, ki ni-majo pravice do bivanja v mestu, a se v mesto kljub izgonom vedno in vedno zopet vračajo. V mestu skušajo priti na kakršenkoli način do de-narja in je razumljivo, da se poslužujejo pri tem vseh mogočih trikov. Te bodo po prestanih poli-cijskih kaznih zopet odpravili v domovinske ob-čine. Gotovo pa bo policiji v teku dopoldneva, ko se racija nadaljuje, padel v roke tudi kak tip te-žje-ga kalibra. Saj teh ne manjka, posebno, ko so jih po zadnji amnestiji izpustili toliko iz jetnišnje.

Večeslav Vilder v Belgradu - zasebno

Belgrad, 11. februarja. m. Ze nekaj dni se tu mudi veljak bivše samostojne demokratske stranke dr. Večeslav Vilder. V razgovoru s časnikarji je izjavil, da je prišel v Belgrad v čisto privatnih za-vedah. To priliki pa bo skoro gotovo izkoristil za to, da se sestane s srbskimi opozicionalci. — Nekaj časa se je v Belgradu tudi predsednik bivše SDS Adam Pribičević, ki ima kakor znano svoja po-sestva v Vučitrnu na Kosovu.

Trije tički

Ljubljana, 11. februarja.

B. A. je sicer še mlad, vendar pa dovolj pre-meten, da si je mislil neverjetno drzen način, na katerega je goljufal različne trgovce. Da bi pa imeli njegovi podvigi več uspeha, si je dobil še dva pomagača, ki sta bila popolnoma vredna svojega učitelja. Fant je star šele 22 let ter je iz Ljubljane. Dobil je še 26 letnega brezposelnega tapetnika P. A. ter približno toliko starega S. P., brezposelnega delavca. Vsi trije so radi obiskovali različne lokale in privedite, a za tako krokanje je vedno primanjkovalo denarja. Zato so prišli na originalno idejo: B. A. je vlekkel za svojim očetom 1200 Din mesečne vzdrževalnine. S tozadevnim dekretom je šel fant k neki trvdki, ki prodaja radio aparate, ter se tam pogodil za lep radio aparat. Dal je na račun kupnine 200 Din, glede ostanka pa se je zavezal, da ga bo plačal v me-sečnih obrokih. Trvdka mu je to dovolila šele, ko je pokazal dekret, da vleče mesečno vzdrže-valnino. Tako jo je fant z radio aparatom odku-ril iz trgovine. Stvar obeh pomagačev je potem bila, da sta radio aparat, ki je bil vreden okrog 3000 Din, prodala naprej za mnogo nižjo kupnino. Po tej prvi uspehi goljufiji, so se vsi trije začeli kar na debelo baviti s tem poslom. Najprej so kupovali in prodajali samo radio aparate, potem pa so svoj delokrog raztegnili še na kolesa. Posel jim je uspeval, imeli so vedno dovolj denarja in lahko so krokali do mile volje. To pa jih je izdalo, policija je postala pozorna, povrh pa so prispele še prijave od različnih trvdk. Fantje so se iz ve-selega predpustnega razpoloženja morali preseliti za zamrežena policijska okna, kjer bodo sedaj v postnem času imeli dovolj prilike premisliti o svo-jem predrznem predpustnem udejstvanju.

V petek, 12. t. m. ob 20. uri bo v novi frančiškanski dvorani predavanje o „Narodnem življenju in šegah v Jugoslaviji“

Predavatelj g. JULIJ ROGULJA bo z besedo in 150 diapozitivov podal nekaj najbolj svojiskih in značilnih prizorov iz življenja jugoslovanskih na-rodov ter njihovih šeg.

Vstop prost.

Zaposlitev v januarju

Ljubljana, 11. februarja.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je izdal statistiko o zaposlitvi delavstva v preteklem me-secu. Številke kažejo, da se razmere sicer počasi, pa vendar stanovitno obračajo na boljše in nam more za to služiti zaposlitev kot nekako merilo. Po teh podatkih je bilo januarja zavarovanih pri ljubljans-kem okrožnem uradu 81.943 članov, od teh moških 49.641 in 32.302 žensk. V primeri z januarjem lanskega leta je število zavarovanih članov naraslo za 6.855 (5.329 moških in 1.527 žensk), dočim je v primeri z decembrom padlo število zavarovan-cev za 5.138. To pa je posledica zastoja, ki vedno nastopa v januarju. Od leta 1934 število zavarovan-cev stalno narašča. S povečanjem števila zavaro-vancev se je nekoliko povečalo tudi število bolni-kov in sicer za 302.

Povprečna dnevna mezda je januarja znašala pri moških 25,02, pri ženskah pa 18,42 dinarja. To znači, da so se povprečne moške mezde znižale za desetinko odstotka, ženske pa dvignile za prav toliko. Celokupna dnevna zavarovana mezda znaša v tem mesecu pri moških 1.241.831,20 Din, pri ženskih zavarovanih pa 595.014,40 Din. Skupaj 1.836.845,60 Din. Torej je pri tem v primeri z lan-skim januarjem zaznamovati povišanje za 160.145,60 Din. Omeniti pa je treba tudi to, da se je šele letos dvignila povprečna dnevna mezda in sicer za de-velet stotink odstotka, dočim je vsa prejšnja leta ja-nuarska povprečna mezda padala.

Belgrad, 10. februarja. m. Ministrski svet je na predlog poštnega ministra odobril, da se odpre več novih pogodbenih pošt. Na področju ljubljans-kega poštnega ravnanstva se to dovoljenje na-naša na dve pošti in sicer na pošto v Adlešičih in v Markovcih pri Ptuj.

Sklad za pospeševanje tujkega prometa

Belgrad, 11. februarja. AA. Na osnovi člena 15. odst. 4 uredbe o pospeševanju tujkega pro-meta, je v zvezi s členom 82 odst. 1 obrtnega za-kona in sporazumno s finančnim ministrom izdal trgovinski minister pravilnik o uporabi in ravn-anju s skladom za pospeševanje tujkega pro-meta v tujskoprometnih krajih kraljevine Jugo-slavije.

Čl. 1. Pri Državni hipotekarni banki v Bel-gradu se ustanovi sklad za pospeševanje tujke-ga prometa v tujskoprometnih krajih kraljevine Jugoslavije. Vodi in upravlja ga trgovinski mi-nister po določbah tega pravilnika.

Čl. 2. Sklad bo služil za kritje stvarnih in osebnih izdatkov, potrebnih za izvajanje letnega delovnega programa na polju tujkega prometa.

Čl. 3. Dohodki tega sklada so tilie: 1. prispe-vek trgovinskega ministrstva od dobička od pro-daje tujih časopisov; 2. dohodki od zavarovanja avtobusnih podjetij po čl. 82 odst. 1 obrtnega za-kona in čl. 4. pravilnika o obveznem zavarova-nju prevoznih podjetij; 3. ostali morebitni do-hodki, ki so namenjeni ali bodo namenjeni pospe-ševanju tujkega prometa. Dohodki sklada se bo-do nalagali pri Državni hipotekarni banki.

Čl. 4. V ta sklad bo plačala agencija Avala, a. d. iz Belgrada vsako leto tretjino čistega do-bička letnih dohodkov od prodaje tujih časopi-sov v smislu podeljenega ji dovoljenja po za-konu o prodajanju tujih časopisov.

Čl. 5. Tudi zavarovalnice, ki bodo zavarovale prevozna podjetja v smislu čl. 82., odst. 1. obrt-nega zakona in določil pravilnika o obveznem za-varovanju prevoznih podjetij, so dolžne 10% bruto zneska plačanih premij, določenih za pospeševa-nje tujkega prometa, plačati v sklad za pospeševa-nje tujkega prometa v tujsko-prometnih krajih kraljevine Jugoslavije. Zavarovalnice, pri katerih se izvrši to zavarovanje, so dolžne določene zneske vplačati v omenjeni sklad najkasneje mesec dni po izvršenem zavarovanju. Drugeče veljajo zanje določbe čl. 6. pravilnika o obveznem zavarovanju prevoznih podjetij.

Čl. 6. Izplačila iz tega sklada v namene, na-vedene v čl. 2. tega pravilnika se lahko vrše samo z odlokom trgovinskega ministra. Vsa izplačila, ki jih bo izvršila Državna hipotekarna banka na pod-lagi sklepov trgovinskega ministra in v skladu z določili tega pravilnika, se bodo knjižili v breme tega sklada.

Čl. 7. Ob koncu vsakih treh mesecev bo Drž. hipotekarna banka pošiljala poročila trgovinskemu ministrstvu o stanju računa tega sklada, skupaj s potrebnimi pojasnili.

Čl. 8. Ta pravilnik stopi v veljavo 10. februar-ja 1937.

ker reka Karašnica še vedno narašča. V nevarnosti so celo velika skladišča, v katerih je nad 1400 va-gonov sladkorja. Radi porušenja nasipa na Ko-rašnici je izvršil samomor šef tehničnega oddelka na Delju Jovan Jovanović.

Delo v skupščini

Belgrad, 11. februarja. m. Sinoči je bil v fi-nančnem odboru narodne skupščine sprejet tudi proračun za gradbeno ministrstvo. Finančni odbor bo danes popoldne zopet sejal ter bo sprejel tudi proračun ministrstva za telesno vzgojo, za tem pa bo ta odbor začel v podrobnosti razpravljati o pro-računskem predlogu za vsa ministrstva skupaj ter nadalje še vzel v pretnes predlog finančnega za-kona. Plenum narodne skupščine bo pa danes na svoji seji, ki je določena za interpelacije, govoril o oni interpelaciji ki jo je vložil poslanec Risto Grčić. Narodna skupščina bo delala tudi jutri ter bo, kakor se zdi, sprejela nov trgovinski zakon tudi v podrobnostih, nakar bo ta zakon poslan v nadalj-ne razmatranje senatu.

Iz proračuna gradbenega ministrstva

Belgrad, 10. februarja. AA. Na današnji 10. seji finančnega odbora je povzel besedo gradbeni mi-nister dr. Kožulji. Predsednik odbora dr. Voja Janjić je takoj v začetku podelil besedo gradbe-nemu ministru, da je podal svoj ekspoz.

Gradbeni minister dr. Marko Kožulj je po kratkem govoru, v katerem je pojasnjeval tehni-ško obdelavo proračuna in poudarjal posebno niz-ke zneske, ki so mu na razpolago, navedel, da znaša celotni proračunski predlog 137.823.945 Din. To pomeni, v primeri s prejšnjim letom, povečanje za 19.205.924 Din. Od milijardnega posojila za ve-lika javna dela se je gradbenemu ministrstvu do-volilo 578 milijonov dinarjev.

Za velika javna dela iz milijarde dinarjev zna-ša proračunska vsota doslej dovoljenih načrtov, ki se plačujejo iz tega posojila dne 14. jan. t. l. 558 milijonov 352.475 Din. Izlicitirani znesek doslej od-danih del znaša 450 milj. Din.

Nato se je minister ustavil pri delih, ki so se doslej izvršila na državnih cestah iz milijardnega posojila, in je poudaril, da smo pri izdelavi pro-grama za izvajanje javnih del iz teh posojil upšte-vali naše mednarodne obveznosti in potrebe naše države, v prvi vrsti narodno gospodarstvo. V prvi vrsti je prišla v poštev gradnja cest Belgrad-Subo-tica, Belgrad-Pančevo in ureditev ceste Belgrad-Topolja. Leta 1934 nismo imeli zveze niti med Ze-munom in Pančevom, to je s kraji, ki so bili nekoč pod Avstrijo, in kraji iz predvojnje Srbije. Iz No-vega Sada v Subotico se je promet mogel vršiti samo poleti v suhem vremenu, v Pančevo je bilo pa treba iti čez Subotico. Na cesti Belgrad-Za-greb-Ljubljana se je izgradilo okoli 80 km, in sicer pri Ljubljani 30 km, pri Zagrebu 40 km in pri Belgradu 7 km. Večidel je to že dodelano. Začela so se dela na veliki primorski turistični cesti od Sušaka do Bojane s čisto skromnimi sredstvi, ki pa vendar zadoščajo. Dela se za dograditev ceste Prijepolje-Bijelopolje. Tudi se popravlja cesta Ljub-ljana-Sušak, Ljubljana-St. Ilj dr. drž. meja. Vsega skupaj se ina zgradi okoli 400 km za težki pro-met in urediti 800 km za lahki promet iz maka-dama. Razen teh del so se vršila tudi dela v ne-katerih krajih primorske in zetske banovine, da se zaposli prebivalstvo. Pri teh velikih delih je mi-nistrstvo zaposlilo okoli 200 mladih inženjerjev in tehnikov ter strokovnih delavcev. Začeli smo eks-ploatirati nove moderne kamnolome. Do konca lan-skega leta se je izplačalo okoli 3 milijone dinarjev delavskih mezd.

Nato govori minister o državnih cestah, zlasti o banovinskih cestah prvega in drugega reda. Med drugimi deli, nameravanimi iz milijardnega poso-jila, so tudi krediti banovinskih proračunov, s ka-terimi se prav tako delajo večja dela, in iz drž. fondov za javna dela, oziroma iz državnega pro-računa na račun podpor. Takšna dela se vrše v vseh banovinah, tako na pr. se je v dravski bano-vini zgradila cesta Ljubljana-Litija-Radeče, Šoštanj-St. Vid-Črna.

Začetek v Chamonixu

Chamonix, 11. febr.

Jutri v petek ob 9 dopoldne se začne FIS pr-venstvo v Chamonixu s štafeto 4 × 10 km. Našo državo bodo v štafeti zastopali Klančnik, Knap, Smolej, in Zemva. Oficielna otvoritev tekmovalnj pa je danes popoldne ob 5. Sinoči je bila seja FISE, na kateri so izdelali podoben program.

Ukraden pisalni stroj

Ljubljana, 11. februarja.

Na pustni torek je ljubljanska policija areti-rala nekega Ivana V., doma tam nekeje pri Laškem. Mož je pounjal okrog po Ljubljani v nakup še skoro nov pisalni stroj znamke Underwood. Ko so ga zaslišali, odkod ima ta stroj, je navedel ime neke osebe pri Laškem, češ da je od dotičnega ta stroj kupil. Ko pa se je policija preko orožništva infor-mirala pri navedeni osebi, je prispel v Ljubljano odgovor, da dotična oseba Ivana V. sploh ne pozna. Gotovo je torej, da je pisalni stroj ukraden. Last-nik naj se javi na policijo.

Bodoča svetovna prvaka

Ljubljana, 11. februarja.

Ze na lanskeoletni olimpijadi sta vzbudila pri drsanju na ledu splošno pozornost mlada Dunaj-čana Erich in Ilse Pausin, ki sta bila takrat stara Erich 15, Ilse pa 16 let. Dasi je publika pri-čakovala, da bosta mlada umetnika zasedla prvo mesto, so sodniki prisodili zlato kolajno nemšemu paru in sicer soglasno.

Preteklo nedeljo je mladi par nastopil na tek-mah za evropsko prvenstvo v Pragi. Stadion so ogromne množice napolnile do zadnjega sedeža, med odličniki pa je bil sam predsednik republike g. dr. Edvard Beneš, številni ministri, ves diplo-matski zbor in sploh vsa najelitnejša družba Pra-ge. Pred tako številno in tako odlično publiko sta mlada Dunajčana predvajala neverjetno težke in drzne drsalne figure s tako preciznostjo, da sta publiko naravnost zadivila. Vsi so bili prepričani, da bosta zasedla prvo mesto. Kljub temu pa so sodniki zopet priznali prvenstvo nemškemu paru — posedniku zlata olimpijske kolajne. Toda v Pragi se že spremenilo v razliki z Ga-Pa v prid mladima Dunajčanoma toliko, da sklep sodnikov ni bil soglasen, marveč sta bila dva sodnika za to, da se prizna prvenstvo Dunajčanoma. Dunaj-čana sta torej na najboljši poti, da pridobita morda že prihodnje leto s preciznostjo in izbra-nostjo svojih produkcij na svojo stran večino sodnikov.

To bi bilo posebno razveseljevo tudi za Ljub-ljančane. Mnogo jih je namreč še, ki ne vedo, da sta mlada Panšina prav za prav — Ljubljancina. Še danes je Wolfovi ulici trgovina Pausin, ki jo imajo sorodniki mladih dveh drsalnih mojstrov. Oče Ericha in Ilse se je pred leti preselil iz Ljubljane na Dunaj, kjer se je poročil ter sta iz tega zakona izšla potem Erich in Ilse, ki sta torej po svojem očetu pravcata Ljubljancina. Če po-staneta svetovna prvaka, bomo na to zvezo Ljub-ljane z mladima Dunajčanoma še bolj ponosni!

Ukradeni aparat

Ljubljana, 11. februarja.

Ljubljanska policija je prejela obvestilo, da je bilo v noči od 30. na 31. januarja vlomljeno v brivski lokal Jereba Ivana na Gorenji Savi. V lo-kal je prišel po lestvi skozi okno, ki ga je razbil. Odnasel je še skoraj nov radio aparat, vreden 7000 Din. Radio aparat je znamke Minerva Largo. Tat, ki še ni padel v roke oblasti, bo aparat go-tovo skušal prodati. Zato svarimo pred nakupom!

Razprava proti mladim vlomilcem preložena

Ljubljana, 11. februarja.

Kakor smo že včeraj javili, se je pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. A. Zigon in sta fungirala kot sosodnika gg. Ivan Brelih in Fran Gorečan, ob 8. 30 pričela glavna razprava proti 7 obtožencem, ki jih je drž. tožilec dr. Julij Fellahar obtožil raznih velikih in malih vlovov. Glavni junak razprave je bil še starejši mladoletnik Albin J., doma z Orlega, brez stal-nega bivališča. V mladosti je bil pastirček in že takrat je imel dolge prste. Njemu pripisujejo naj-več vlovov, ki jih je tudi pred sodnik prostodušno priznal. V kriminalistiki nenavaden motiv je na-vedel. Ko ga je predsednik vprašal: »Zakaj ste kradli?« je odvrnil kratko: »Denarja nisem imel.« Kradel je celo narodne noše. Vse nakradene stvar-i so potem »pretopili v denar«. Kar so pokradli okoli Orlega in bližnjih naselij, so čez hribe no-sili do Litije, potem pa so se z vlakom peljali do Rajhenburga, kjer so nato blago prodajali za vsako ceno.

Drugi obtoženec je bil Josip Lipar, ki je že prepotoval celo Slovenijo in je prišel tudi do morja. Tudi ta je vse priznal. Hodil je na izlete na Orle. Tam je poletil kradel kmetom česnje. Njegova modrost temelji v izreku: »V življenju je že tako, da eden ima dosti, drugi nič.« Ostali obtoženci: Anton Jakič, Ludvik Lakner iz Kam-

Kulturni koledar

Francišek Miha Paglavac

11. februarja 1759 je umrl slovenski naborni pisatelj Miha Paglavac. Doma je bil v Kamniku, kjer je tudi nastopil svojo prvo kaplansko službo. Leta 1705 je prišel kot vikar v Smrtno pri Tušnju, kjer je ostal do svoje smrti. Okoli 1728 je urenil v svoji župniji nekako šolo, kar ga je pripravilo tudi do literarnega dela. — Prevedel Tobiove bukve (1733). Leta 1745 je knjiga znova izšla pomnožena s katekizmom in navodilom za slovensko branje pod naslovom: »Zvesti tovariši. Priredil je tudi prevod Tomaža Kempčana od v. Hipolita. L. 1747 je prevedel Scupolijevo: Sveto Vojsko. — Ker je pisal v gladiem jeziku, so se ljudstvu njegove knjige tako priljubile, da so po njegovi smrti še večkrat izšle.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 11. februarja: Lurška M. B. Petek, 12. februarja: Zvonimir.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Drama: Simfonija 1937. Premierski abonma. Opera: Baletni večer. Red Četrtek. Kino Union: Silvija in njen šofer. Kino Sloga: Poslednji akord. Kino Matica: Zenski raj.

*** KINO ***
TEL. 22-21 **UNION**
Vesela filmska opereta

Silvija in njen šofer
Wolt Albach-Retty, Olga Oehova, Leo Slezak
TEL. 27-30 **SLOGA**
Največja filmska umetnina sezone!

Poslednji akord
Lil Dagover, Willy Birgel, Marija pl. Taznadny
TEL. 21-24 **MATICA**
Premiera Robert Stolzove razkošne filmske opere

Ženski raj
Bortense Raky, Aino Berg (švedski škripanec), svetoslav Petrovič, Leo Slezak, Georg Aleksander
Ljubosumnost in tekmovalstvo razvlečene operetne pevke in siromasne prodajalke!
Predstave ob 16, 19 in 21 ur

Ljubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri.
Četrtek, 11. februarja: »Simfonija 1937«. Premierski abonma.
Petek, 12. februarja: Zaprt.
OPERA. Začetek ob 20. uri.
Četrtek, 11. februarja: »Baletni večer«. Red Četrtek.
Petek, 12. februarja ob 15: »Madame Butterfly«. Izven. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 15 Din navzdol.
Sobota, 13. februarja: »Navilhanke«. Izven.

Drama.

Premiera »Simfonije 1937«, ki sta jo pisala Kaufmann in Edna Ferberjeva bo v četrtek, 11. t. m. za premierski abonma. Med posameznimi slikami, ki predstavljajo reportažo iz življenja ameriških pridobitnih krogov, bosta igrala na dveh klavirjih gg. Valens Vodusek in Bojan Adamič, angleške in ameriške šlagerje. Razen tega bo sodeloval jazz in bo plesala gospa Bravničar-Pavšičeva. Načrte za originalno inscenacijo je izvršil ing. Stupica, ki je tudi delo zrežiral. V igri je zaposlen ves dramski ansambl.

»Proletarizacija slovenskega kmeta in njene posledice« je naslov predavanja, ki ga bo imel v ciklusu predavanj »Danice«, »Savice« in »Zarje« drevi ob 8 v beli dvorani Unionskega ing. Zumer Lojze. Za člane udeležba obvezna, starešine vabljeni!

Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo v soboto, dne 13. februarja 1937 ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svoje peto predavanje. Predaval bo gosp. prof. Fr. Gnjezd o temi: Umetnostna filozofija in estetska kultura. K predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

Akademski zveza v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 14. t. m. »Papežovo proslavo« s sledečim dnevnim redom: 1. Ob 10 skupna sv. maša v stolnici. — Mesto za akademike in starešine je pod kupolo. 2. Ob 11 v dvorani Akademikega doma prireditev s sledečim sporedom: a) govor akademika, b) govor starešine, c) pevška točka bogoslovcev. Udeležba za člane Akademike zveze je strogo obvezna, gg. starešine so vlnodno vabljeni.

Fantastični odsek Sv. Jakob vabi vse člane, da se udeležijo okrožnega sestanka, ki bo danes ob 8 v dvorani Rokodelskega doma. Zbirališče ob pol 8 pred cerkvijo Sv. Jakoba. Udeležba obvezna. — Odbor.

Mladinsko ljubljansko šol opozorjamo na Adamičev mladinski koncert, ki ga priredijo Trbovetjski slavski v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 14 v veliki filharmonični dvorani. Sodeži v dvorani so na razpolago po 4 in 3 Din. Stojališča pa po 2 Din. Naročajo se pa skupno potom šolskih vodstev v knjigarni Glasbene Matice. Trbovetjski slavski bodo peli izključno le Adamičeve skladbe, spominjski govor pa bo imel prof. Matija Tome.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 11. februarja ob 20: »Dežela smehljajaz. Premiera. Red B. Petek, 12. februarja: Zaprt. Sobota, 13. februarja ob 20: »Baron Trenk. Zadržite. Gostuje Marij Šimenc.

Premijera Leharjeve opere »Dežela smehljajaz« bo jutri, v četrtek, 11. t. m. Ta opera slovi po krasni muziki, ki nosi kar operni pečat, zveni v orkestru masivno ter nudi zlasti nosilec partij Sou-Honga ter Lize možnost popolnega pevskega razmahla. Dejanje se godi mestoma na Dunaju, mestoma pa na Kitajskem ter je zelo pestro. Letošnji uprizoritev sta pripravila kapelnik Herzog in režiser-koreograf Haraslovič. Vodilne vloge imajo Igljčeva, Barbičeva Sancin in Verdonik. Premijera je za red B.

Obisk pri Nikoli Tesli

Ljubljana, 11. februarja.

V okviru običajnih vsakotredenskih debatnih večerov Akademikega kluba elektrotehnikov je predaval sinoči v predavalnici Elektrotehniškega inštituta na tehniški univ. prof. dr. ing. Milan Vidmar o svojem obisku pri Nikoli Tesli.

Predavatelj je potegnil paralelo in očrtal ostre kontraste med obema našima velikima elektrotehnikoma, ki nam jih je vzel Amerika med Nikolo Teslo in med že pokojnim Mihajlom Pupinom. Vsak od njih je simbol svoje dobe in vsak svoje posebne življenjske koncepcije. Mihajlo Pupin je simbol dobe, ki je ni več in ki je take, kot je bila, tudi ne bo več, t. j. dobe prosperitete in njenih brezobzirnih poslovnih metod, dobe udobja, materialnih dobrot, dobe zlatega dolarja. Nasprotno pa naj bi bil Nikola Tesla znanilec nove dobe, čisto drugačne, vsečloveške, idealne in nesebične, ki naj bi šele nastopila.

Poleg postavbe Mihajla Pupina, ki je bil ravno tako velik učenjak in zaveden Jugoslovčan, ki je znal doseči najvišja priznanja, ugled, družabni položaj, odlikovanja, podpore in dobro opremljene laboratorije, nam je predavatelj orisal lik Nikole Tesle kot skromnega, preprostega, revnega človeka brez velikega laboratorija, ki mu ni ne za priznanja, ne za denar niti za običajno udobje. On živi samo za ideje, ki naj bi, ne da bi si le kdo

Higijena v šoli - boljši uspeh

Ljubljana, 11. februarja.

Zdaj ko je minilo prvo polletje na srednjih šolah, zvezo tudi o različnih posledicah slabega uspeha, ki je vzrok, da otroci zginejo od doma, ker se bojijo staršev, z juga prihajajo tudi vesti o pravih napadih učencev na profesorje v razredu, od strani staršev prihajajo nemile tožbe o krutosti današnje šole. Daleč sino torej prišli s svojo srednjo šolo: gre samo za pozitivno oceno, nič več za vzgojo značaja. Zle posledice seveda ne izostanejo.

Ob polletju se je vršilo na gimnazijah vse polno konferenc in ker je časopisni poročevalec tisti, ki vse vidi in sliši, je tudi tukaj marsikaj pobral. Zanimivo je n. pr. kako si nekatere šole razlagajo oziranje na socialni položaj. Umevno bi bilo, da se more pri revnem dijaku, ki se recimo vozi, nima staršev, ali sploh nima urejenih razmer, po pridnosti, po holenju. Nekateri pa to tako razumejo, da ravno revnega in slabega dijaka tlačijo, ker vedo, da se zanj ne bo nihče zavel, na premožnejših dijakih pa in one, ki imajo »zveze« ali »močno ozadje«, pa gledajo z milejšimi očmi, saj se profesorji včasih bojijo takih skritih moči. To torej nikakor ni prav in je socialni greh.

Izza vrat konferenčnih sob se izve nadalje, da imamo v Sloveniji še sredi leta marsikje reducirani pouk. Vsekakor bi bilo treba tem šolnino zmanjšati, ker od reducirane pouka učence nič nima. Nadalje je dobro navesti, da je sredi pouka bilo izvršenih vse polno premestitev in namestitev; tako n. pr. gimnazija v Kranju že okrog 10 urnikov in predmetnikov za letoš.

Za dober uspeh pa nemalo pripomore higijena v šoli: to je bilo opaziti na III. drž. real. gimnaziji v Ljubljani, kjer imajo dijaki v novi zgradi razmeroma boljši uspeh in lepo disciplino: dočim je letoš skoraj 200 učencev več, je bil doslej odstranjen samo eden. Na tej šoli tudi društvo »Sola in dom« zelo socialno dela: mnogo dijakov dobiva brezplačen zajtrk (kruh in mleko). To se pravi: za napredek in disciplino danes mnogo primoreta higijena in socialna skrb šole.

Pomen in značaj kolektivnih pogodb

Ljubljana, 11. februarja.

Sinoči je pod okriljem Ljudske univerze predaval v mali filharmonični dvorani dr. Stojan Bajič o kolektivnih pogodbah. Dvorana je bila le slabotno zasedena, kar je bilo pripisovati posledicam pustnega torka. Papelnina ereda ni bila preveč primerna, da bi ljudje po pretekli noči poslušali še resna predavanja. Predavanje je bilo zanimivo predvsem zavoljo tega, ker je obravnavalo predmet, ki je bil zadnji čas os raznim sporom med podjetji in delavstvom in kakor vidimo, ta spor še zmerom traja med vevškim delavstvom in vodstvom vevške papirnice.

Govornik je v svojem predavanju prikazal glavne nauke o kolektivnih pogodbah in nanizal razne gospodarske probleme, ki jih skušajo v raznih državah rešiti zdaj pod vidikom gospodarskih, zdaj svetovno-nazorskih gibanj. Kolektivna pogodba sloni prvotno na prostovoljni zaveznanosti delavca, da bo vršil svoje delo. Princip svobodne zaveznanosti, kar je plod francoske revolucije, pa se je časoma izprevergel tako, da tisti, ki ima monopol na produkejska sredstva, diktira delovne pogoje. Kolektivna pogodba predstavlja v svojem jedru mirno pogodbo med kapitalom in delavstvom. V svojem razvoju pa je kolektivna pogodba postala iz navadnega sindikalnega dogovora dveh prizadetih sindikatov: podjetja in delavstva, zadeva države, ki celo zadnje čase sama izdaja kolektivne pogodbe, jim daje obvezno, skoraj zakonsko moč, tako da se je kolektivna pogodba premaknila iz privatne sindikalne pogodbe na področje državne intervencije. Na koncu je predavatelj naglasil, da so kolektivne pogodbe najdragocenejši sredstvo, ki daje državi priliko, da vpliva na odnose med podjetji in delavstvom in tako obrani prosto navezanost gospodarski red, v nasprotju, kakor je to primer v Nemčiji, Italiji ali Rusiji.

Nova taktika brezposelnih

Slovenske Konfice, 9. febr.

Nadlegovanja in beračenja delazmožnih ljudi so se sedaj ljudje v naših krajih naveličali. Ponekod so pričeli tudi z zahtevami od delazmožnežev, ki obsegajo delo za povračilo dajatev. — Brezposelni pa, ki nečesto delati so hoteli izbrati nov način, kako priti po kratki poti brez dela do denarja itd. Sklenili so iti nadlegovati kmeta v hribovite kraje. Tamkaj po njihovih računih kmetje niso tako izobraženi in po mili volji ustrezajo vsaki zahtevi, ki jo gospod iz doline stavi. Dolinci so takoj opazili, da se je njihovo število skrčilo, ko so jo pričeli utirati v notranjost Pohorja. Poleg tega pa brezposelni menijo, da so pohorski kmetje bolj bogati ter potrpežljivi kar je tudi res, toda zmotili so se, da na tudi hribovski človek varovati svoje interese.

Tako sta prišla dva brezposelna k Sv. Kunigundi in od neke kmetice zahtevala vsak po 10 dinarjev. Ona pa ju je pričela opominjati k delu.

črpal koristi iz njih, služil vsemu človeštvu brez omejitve, brez patentov. Tudi za brezžični prenos energije, za kar je prepričan, da ima rešitev, je izjavil, da ga boče prepuštili Društvu narodov, da bi z ene strani tako služil celemu človeštvu, z druge strani pa bi naj Društvo narodov, ki bi imelo s tem izumom prevladujoče, vsemogoče bojno orožje v rokah, z njim zatiralo nasilje in krivico ter čuvalo pravico.

Po postavi je naš Ličan izredno vitek in raven, kot sveča. Dasi mu je koža napeta, mladostna, mu je videti, da je dosti trpel, dosti prestal. Najbolj ga je potrla to, da so mu nasprotniki z dinamitom razbili laboratorij, ka ga je veljal tri četrt milijona dolarjev, ki so bili vrh vsega se izposojeni. Dosti več od tega pa je znašala škoda na znanstvenih rezultatih, ki so bili takrat uničeni. Prehrana mu je preprosta, naravnost asketska. Zjutraj odcedeke prekuhanega šopa izbranih zelenjav, opoldan in zvečer pa vsakikrat po liter mleka. Kljub temu ali mogoče ravno radi tega je kljub svojim osemdeset letom izredno čil in nad vse delaven. Spi zelo malo, a dela mnogo, pozno, pozno v noč in to ne za lastno slavo niti za svojo korist, temveč le za boljše usodo vsega človeštva. Ali ni torej usoda ironija, da ga vsi drugi, za katerih koristi se trudi, ne podpirajo niti toliko, da bi si zgradil lastni dobro opremljeni laboratorij. Je že tako, velikan, ki hodijo daleč pred svojo dobo, razumejo šele generacije, ki pridejo za njimi.

„Umetnost“ v novi opremi

Ljubljana, 11. febr.

Te dni je izšla prva letošnja številka »Umetnosti«. S to številko je revija prav prijetno iznenađila. Tako po svoji zunanji opremi, po spremenjeni obliki, kakor po svoji notranji vsebini je pokazala viden korak na boljše, dasi je že prva številka bila vredna tekmovalka sličin inozemskim revijam. V tej novi številki so zastopani naši umetniki Jakac, Tratnik, Gradnik, Ložar G. A. Kos, Jakopič, Picasso, Maleš, Vavpotič, Z. Kalin, Sedej, Santel, T. Kralj, Gorše in drugi.

V uvodni besedi uredniki povedo, da je število naročnikov najboljši dokaz kako je »Umetnost« v slovenski kulturi potrebna. List bo zato izhajal redno in točno ter bo izšla prihodnja številka koncem marea. Kakor kaže, bo revija uspevala, dasi se večji del sodelujočih umetnikov omejuje na — akte...

Udeležencem smučarskega zleta v Sarajevo

Le malo in redkokdaj se je pri nas slišalo o lepota zimskih pokrajin v sredini naše domovine. Mogoče je bila temu kriva deloma visoka cena prevoza, ki našim smučarjem ni dovoljevala, da se napotijo v nove smučarske pokrajine. Sedaj, ob priliki državnega smučarskega zleta v Sarajevo, je pa našim smučarjem dana izredna ugodna prilika, da spoznajo vsaj bosanske kraje okrog Sarajeva. 75% popusta na normalno vozno ceno pomeni: za 130 Din, v brzem vlaku v Sarajevo in nazaj. Ta ugodnost ni niti vezana na grupo, treba bo le v nedeljo, dne 14. t. m. nastopiti s smučkami in v smučskem dresu pri slavnostnem sprejemu smučarjev, ter si tam dati potrditi zletno legitimacijo, ki jo izda »Putnik« pred nastopom vožnje v Sarajevo.

To je ugodnost, ki je redka, zato upamo, da se je bo poslužilo čim večje število naših smučarjev, da si ogledajo Sarajevo in njega bližnjo okolico v zimi. Visoka Jahorina, Bjelašnica in Zlatibor bodo gotovo zadivile tudi naše razvaje in lepi predelov vane smučarje.

Kdor bo hotel od naših smučarjev po zletu v Sarajevo obiskati še Jahorino, Bjelašnico, Prenjo, Treskavico, Vlašico ali Zlatibor, uživa popust 50% iz Sarajeva do kateregakoli teh krajev in nazaj v Sarajevo.

Poleg tega izrednega popusta 75% je odobren popust 50% za vožnjo v Sarajevo vsem posetnikom, ki se izkažejo z zletno legitimacijo, pa se slavnostnega sprejema ne udeležijo.

Vsi popusti veljajo za povratek iz Sarajeva za čas od 14. do 22. februarja.

Točne informacije glede popusta, prevoza itd. daje na prošnjo zletnega odbora »Putnika« v svojih bilježnicah v Ljubljani, Mariboru, Celju in na Jesenicah.

Športniki ali že veste...

...da je podlegel bivši svetovni prvak v bantam kategoriji Toni Marino. Pred kratkim je tekmoval v Newyorku z Baby Quitanom in ga je ta v sedmem kolu matcha tako nevarno in nerodno udaril po glavi, da je čez nekaj dni umrl.

...da je avstrijska nogometna reprezentanca dosedaj odigrala skupno 188 iger, od katerih jih je 92 dobila, 88 odigrala neodločno a 58 izgubila. Razlika golov je bila 456:342.

...da je sedaj prvak Avstralije v tenisu Mac Grath, ki je v semifinali premagal Quista, a v finalu Bromwicha, zmagovalca Crawforda v semifinalu.

...da sta se pred nedavnim borila dva bivša prvaka Evrope v welter kategoriji Italijan Locatelli in Nemec Edera ter je Nemec premagal Italijana v 12. kolu.

...da bo šla angleška nogometna reprezentanca meseca maja na Švedsko, Norveško in Finsko, kjer bo odigrala več tekem. 14. maja bo tekma v Oslu s Norvežani, 17. maja v Stockholmu proti Fincem in 20. maja v Helsingforsu s Finci.

V istem času pa bo škotska reprezentanca gostovala 12. maja na Dunaju in 15. maja v Pragi.

Mestni socialni kolek

Nabiralne socialne akcije po ulicah običajno niso deležne kdove kakšne priljubljenosti; ljudje navadno z nevoljo darujejo kak mali prispevek, ali pa celo nabiralce ozmerjajo, dasi so nedolžni. Vse drugače je s prodajo mestnih socialnih kolekov. S kolkom ne nadleguje nihče občanov; kupiti ga morejo v trafikah in večjih trgovinah. Kolek je umetniško delo slikarja Mihe Maleša in se kar lepo poda, ako ga nalepiamo na pisma, račune, zavitke in podobno. Občani naj se zavedajo, da z vsakim kupljenim kolkom pomagajo brezposelnim do kruha. Zato naj nalepljajo kolek ob vsaki priliki na svoje potličke.

Pobalina sta zaradi teh besedi kmetice potegnili nože. Kmetica je na naglo zaprla vrata, da nista mogla izvršiti kakega neljubega dejanja. Zunanaj sta še nekaj časa preklinjala nato pa odšla. Vse takšne postopake so pričeli ljudje pridno nadzorovati ter jih kolikor mogoče odklanjajo. On, ki je navajen dela in trpljenja ne dopušča, da bi kdo izkoriščal sad njegovih žuljev.

Od tu in tam

Včeraj in danes zborujejo v Belgradu prvaki b. SDS. Zbrali so se tudi Venceslav Vilder in Adam Pribečević ter dr. Kostić iz Zemuna. Po koncu svojih konferenc bodo imeli posvete tudi z belgrajskim delom združene opozicije, katere voditelji so se včeraj zbirali v stanovanju Davidovića.

Razstava danske umetnosti se bo otvorila v soboto v Belgradu. Pokrovitelji razstave sta knez namestnik Pavle in danski prestolonaslednik Frederik. Razen tega je sestavljen poseben častni odbor, v katerem so tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović, prosvetni minister Slošovič in belgrajski župan Vlada Ilit. Dalje so v častnem odboru danski zunanji minister dr. Munch, prosvetni minister Jørgensen in kopenhagenski župan Bülow. Član odbora je danski poslanik g. Fric Biering z atašejem poslanstva g. Mirnerjem. Organizator in tajnik razstave je Strockmann. Razstava danske umetnosti se odvori v Belgradu po veliki razstavi francoske umetnosti, ki je dosegla zelo lepe uspehe. Razstavljenih bo okrog 100 del najboljših danskih slikarjev, med katerimi so zastopani najstarejši in najmlajši mojstri. Razstavo odproi prosvetni minister Slošovič.

Zagrebska policija je pred dnevi odkrila in prijelja skupino mladih dečkov, ki so se bili organizirali v vlomilsko tolpo. Odkritje je pokazalo, v kakšno nevarnost in strupolost zaide mladina, zapuščena od staršev in prepuščena cesti. Pa ne samo ti otroci ceste, temveč tudi otroci tako imenovanih boljših družin so se navzeli takega duha. Policija je ugotovila, da obstoja med gimnazijci, ki stanujejo na periferiji mesta, več tajnih društev, ki imajo fantastična imena a članl se med seboj epoznavajo s posebnimi znaki. Slaba knjiga in slab film imata pri tem levi delež. Ko so zadnjič prijeli pet takih fantičev, so jim našli več vlomov in podobnih grehov. Vlomili so tudi v stanovanje nekega kanonika in mu odnesli s predsobe sukno. Pri tem je pa eden od njih v sobi zgubil beležnico, v kateri so bila zapisana imena vse družbe. Policija jih je po tem prijela. Preiskava pa je dognala, da so izvršili še osem vlomov v stanovanja. Ko so jih vprašali, zakaj so tako delali, so rekli, da so rabili denar za obisk kinematografov.

Za volanom so našli mrtvega v Zagrebu šoforja Jurija Miheličiča. Miheličič je bil nekaj časa brez dela in je hodil prenočevati kar v garažo. Ko so ga včeraj našli v enem od tovornih avtomobilov, so sprva mislili, da je zaspal. Ko so ga pa pogledali, so ugotovili, da se je po nesreči zastrupil z ogljikovim oksidom, kajti peč je bila zakurjena v neposredni bližini avtomobila.

Stavka cementnih delavcev v Splitu še traja, ker so tako delavci, kakor tovarnarji trgovači in nečijo odnehati od svojih zahtev. Oblasti se posredovale že večkrat, vendar je bil uspeh vselej enak ničli. Sedaj pričakujejo posebnega odposlanca ministrstva za socialno politiko, ki bo prevzel posredovanje med obema strankama.

Sneg je zapadel na Bosanskih planinah. Priveditelj velikega smučarskega zleta so bili že v skrbih, ker je sneg počasi kopal. Njihova skrb je tako minila. Ob priliki zleta bodo na planini Jahorini odprli tudi novo vojaško emuško skakalnico, ki sta jo zgradila znani slovenski skakalci, Palme Franc in francoski strokovnjak major Moll. Palme je naredil tudi nekaj poskusnih skokov na tej skakalnici ter je skočil 40 metrov daleč.

Drugi odmev znane našičke afere je bila razprava proti bivšemu osiškemu advokatu Tolnauerju, ki je zagovarjal pri razpravi enega glavnih obtožencev Aleksandra Sohra. Tudi on je užil dva odvetnika in enega zasebnega udeleženca. Sodišče je obodilo tudi tega advokata in sicer na mesec dni zapora, pogojno na eno leto.

Zaradi dežja in toplega vremena je začela Donava naglo naraščati v vsem svojem teku. Pri Novem Sadu je narasla v enem dnevu za 28 centimetrov ter znaša že 202 centimetra nad normalo. Nevarnosti za poplavo zaenkrat še ni, ker se voda odteka še dokaj naglo ter je tudi ledu zelo malo. Le Tisa ga prinaša še s seboj, nekaj ga je pa še v spodnjem teku na romunsko-jugoslovanski meji. Nevarnost za poplave bi nastopila le v tem primeru, če bi se Donava v spodnjem teku zavezila in bi se s tem zaprl reden odlok Save in Drave.

500 kmetov v Banatu toži neko petrovgradsko banko, ker jim je baje oškodovala pri parcelaciji nekega veleposessa. Kmetje iz Martinea in Lazareva vodijo to pravdo že nekaj let in je v tej zadevi padlo že nekaj razsodb. Nazadnje je padla sodba, ki pa ni zadovoljila kmetov. Pritožili so se na apelacijo, ki je njihovi pritožbi ugodila in razpisala ponovno razpravo.

Denarnico s sto dinarji je že lani septembra našel na cesti kmet Avdo Kalaba iz okolice Banjaluke. Kmet je vse ostalo uničil, stodinarski bankovec pa je obdržal in ga skrbno čuval. Ko pa je čez nekaj dni šel v trgovino kupiti nekaj živil, je trgovec spoznal, da ga je kmet hotel opehariti s ponarejenim denarjem. Prijavil je zadevo orožnikom, ki so kmeta seveda prijeli. Sodišče pa ga je oprostil kazni, ker se je prepričalo, da mož ni vedel, da je denar ponarejen. Sodišče je verjelo izpovedi kmeta, da denarja prav za prav ne pozna, kajti le dvakrat v življenju je imel stodinarski bankovec v rokah.

Ponarejevalca kovanege drobiza so odkrili v Prnjavoru v Bosni. Majhen deček je prišel v trgovino in oddal nekaj takega drobiza. Ker je bil denar slabo ponarejen, ga je trgovec takoj spoznal in ovdal. Ko so prijeli fantičkovega brata in odkrili njegovo ponarejško delavnico, je dejal, da je hotel ponarejeti denar le zato, da bi ga lahko v — avtomat za sladkorčke.

V Bačkem Bregu se je v ponedeljek dogodil strašen zločin. Stevan Lukač je med pretepom v neki vaški kavarni zaradi nekega dekleta z nožem napadel tri fante in jih tako oklal, da so kmalu umrli. V tej kavarni je bila namreč predpustna zabava. Lukač je bil že dalje časa v kavarni. Komaj pa so prišli tjakaj še trije fantje, se je takoj razvnela kri in bili so si že v laseh. Se preden pa so se došli fantje zavredili nevarnosti, je Lukač že imel v rokah velik in oster nož ter začel z njim divje mahati po njih. Vsi trije fantje se niti braniti niso mogli, ker so bili takoj tako težko ranjeni, da so popadali na tla. Nekaj trenutkov kasneje pa so umrli.

Na oseh vagona budimpeštanskega brezvlaka se je pripeljal v Subotico neki invalid. Ko je vlak pripeljal v postajo, je policaj opazil pod vagonom majhno blazino, na njej pa človeka, ki je imel noge zavite v vrečo. Ko so ga prijeli, so ugotovili, da je to invalid brez prstov na nogi in zraven še gluho. Mož se je pripeljal v takem položaju kar iz Dunaja. Hotel je potovati v Turčijo.

Lunin vpliv na človeka

Ni novost zadnjih časov da strokovnjaki z največjo gotovostjo domnevajo o velikem vplivu, ki ga ima luna pri plimi in oseki morja. V zadnjem času pa je profesor na visoki tehniški šoli v Dresdenu Tomašek, ki je obenem ravnatelj fizikalnega inštituta, ugotovil, da luna nima svojega vpliva samo na pojav morske plime in oseke, pač pa celo, da prav podobno učinkuje tudi na zemljsko celino. Po njegovih računih naša zemlja zaradi učinka lune vsak dan zaniha skoro za pol metra. Zaradi tega pojava pa se mora seveda spreminjati privlačnost zemlje, ki jo ta izvaja na vsa telesa na njej. Ta sprememba privlačnosti nastaja v popolnoma pravilnih intervalih, prav kakor sledi zaporedoma vsak dan prikaz lune na nebu. Z drugimi besedami bi se to reklo: teža prav vsakega telesa na zemlji, torej tudi človeškega telesa, je odvisna od vpliva, ki ga v neki zakoniti zaporednosti kaže 406.000 km oddaljen zemljski spremljevalec — luna, ki pa je od zemlje same 81 manjša.

Zdravniška iskustva - novo potrdilo

Ni še skoro prišel profesor Tomašek s temi novimi odkritji, ali vsaj z razlagami, ki so prav tako pomembne, kakor na drugi strani tako rekoč naravnost vznemirljive, ko se je že pojavil s podobno razlago o tem vplivu lune nek zdravnik. On je prav na podoben način pokazal na vse funkcije človeškega telesa, ki se zaradi omenjenega vpliva lune spreminjajo. To je bil hamburški patolog Arthur Jores, ki je napisal obširno razpravo z naslovom: Človek in luna. Pri reševanju te uganke je naletel na neko 100 let staro knjigo, v kateri se je njen pisec Georg Schweig že takrat bavil s tem vprašanjem. Ta knjiga je izšla leta 1843. Svoje pomisleke, ki jih je imel Jores, ko je načel vprašanje luninega vpliva na človeka, je začel primerjati z onimi, ki jih je omenjeni znanstvenik podal sko-

ro pred 100 leti in je našel tudi precej podobnosti. Svoje znanje in svoja nova odkritja pa je zajemal iz izkušenj, ki si jih je pridobil pri opazovanju svojih pacientov. Pri tem je sicer prišel do spoznanja, da gredo spremembe v človekovem organizmu na račun spremenjenega načina človekovega življenja in prehrane. Vsi tovrstni pacienti so se morali na vsak način strogo držati vseh predpisov in navodil svojega zdravnika. Pri teh opazovanjih, ki jih je zdravnik grafično načrtoval, pa je dognal, da svojstvena teža dobiva vsakih 6 dni značilno spremembo, ki se da prav lepo opazovati na začrtani krivulji, kjer lepo slede hribi in doline. Po vsakih petih takšnih krivuljah sledi vedno neka najvišja točka, od katere naprej se zopet celotna slika ponovi. Petkrat šest dni pa je ravno 30!, to se pravi da ta krivulja točno odgovarja luninim spremembam, ki jih opazujemo z naše zemlje. Ta dognanja je potrdil še drugi poizkus, ki je pokazal iste spremembe na človeškem organizmu v teku petkrat šest dni. Svoje poizkuse pa je omenjeni zdravnik napravil najprej na moških, v potrditev svojih domnev in dognanj pa še na ženskah.

Pri prvem poizkusu, ki je šel na primerjanju svojstvenih tež, so se ugotovile popolnoma skladale z onimi, ki je do njih prišel, ali jih je vsaj utemeljeno zaščitil fizik Tomašek.

S tem vplivom lune se je pa prav v zadnjem času začel baviti še zdravnik ginekolog Kirchhof. Namen njegovega raziskovanja je v prvi vrsti ta, da dožene, kaj je s tistimi otroci, ki so rojeni v času od lune povzročene oseke. Zdravniki pripisujejo tudi precej verjetnosti temu, da so celo epileptična in infektivna obolenja v tesni zvezi z luninimi spremembami. Kdo bi si mislil, da ima luna res takšen vpliv na človeka. Dosedaj nismo prav za prav mnogo več vedeli, kakor to, da včasih luna koga samo nosi. Če ima pa to tudi z gornjimi ugotovitvami kaj opraviti, bo bodočnost morda tudi kaj povedala.

za posledico dolgo deževno dobo, kateri navadno sledi najrazličnejša obolenja. Sedaj se pa zopet zelo približujeta oba omenjena planeta drug drugemu, in do prihodnjega leta, ko bodo sončne pege dosegle svoj višek, se bomo že lahko prepričali, koliko imajo ti napovedovalci gripe prav. Če pa se izkaže, da se le niso zmotili, s tem seveda še ne bo dokazano, da ravno sončne pege povzročajo večja obolenja na gripi, pač pa bo s tem podana samo večja verjetnost, da je temu res tako.

Lani prodanih 30 milijonov gramofonskih plošč

Da človek, posebno fisti, ki mu prinaša trgovina s tem ali onim blagom velike dohodka, z največjo vestnostjo zasleduje vsak pojav, ki bi mu utegnil prinesiti kaj dobrega, ali pa tudi slabega, kažejo med drugim tudi razni podatki, iz katerih je razvidno, koliko je bilo prodanega te ali one vrste blaga v zadnjem letu. Prav zanimiva je tudi statistika, ki daje točne podatke o prodaji gramofonskih plošč leta 1936. Teh plošč so prodali lani na vsem svetu okoli 30 milijonov. V zadnjem letu je za to blago več povpraševanja, kakor ga je bilo n. pr. pred štirimi leti, torej leta 1932. Tedaj je bilo prodanih vsega skupaj le okoli 4 milijone plošč, to se pravi sedem in polkrat manj kot lani. Vsaka stvar pa zahteva — vsaj človek tako hoče — svoje razlage. V prvih letih, ko so izumili radio, je za gramofonske plošče zanimanje od leta do leta zelo pešalo. Ko pa so v zadnjih letih začeli vedno pogostejše navijati po raznih radio-oddajnih postajah v času, ko ni bilo kaj drugega na sporedu, z gramofonskih plošč najrazličnejše vesele in poskočne, so začeli ljudje kar na debelo kupovati tiste plošče, ki so jim bile najbolj pri srcu. Ima pač vsak svoj okus tudi za glasbo in ničemer drugemu se ne sme pripisovati visoka številka 30 milijonov, kolikor je bilo lani prodanih gramofonskih plošč.

Mnogoženstvo na Angleškem

Človek bi mislil, da se dvoženstvo in mnogoženstvo pojavlja le v takih deželah, ki se prav preveč ne morejo ponašati s svojo visoko kulturo. Nihče se skoro več ne čudi, če je v navadi mnogoženstvo pri kakšnem divjem narodu. Kar malo neverjetno pa se zdi, ko slišimo, da celo v kulturni Angliji niso kos tej neravni lepi navadi. Vsaj v vseh poletnih letih se ni posrečilo, da bi to odpravili. Še leta 1930 je bilo ugotovljenih takih primerov dvoženstva kar 500. V zadnjem času se sicer zdi, da je bigamija nekoliko popustila, čeprav so

»In stari modrijan Nostradamus bo imel prav. Kaj ni za pod konec našega stoletja prerokoval, da bodo v Evropo vdrla rumeni ljudje, ki bodo prileteli po zraku in bodo razrušili Pariz? Pa kaj nas to briga, tedaj nas že davno več ne bo ne v Evropi, ne na svetu.«

Skodoželjno sem ga pogledal:

»No, to bo še dovolj zgodaj, da boš ti še zmeraj v letih, da boš nosil puško.«

Moja črnogledost in čudne prerokbe so dale mojemu staremu tovarišu, ki sem ga prvič videl, odkar sem se pred nekaj tedni vrnil s Kitajskega, pobudo, da se je naglo izmisli, da ima važen razgovor in me zapustil.

Res, ta moja zadnja pot po Kitajski tik pred izbruhom revolucije ni bila taka, da bi človeka, ki se zaveda, da je pripadnik belega plemena, mogla pomiriti glede bodočnosti Evrope in sveta.

Peking

Med vsemi prestolnicami na svetu, kjer sem kdaj imel priliko prebivati, ni niti enega mesta, ki bi mi bilo vzbudivo toliko občutka, da sem nekje v docela tujem kraju, kakor Peking. To je stvar, za katero teži vsak popotnik, ki bi rad videl in občutil čim več tujega.

Toda kljub temu in čeprav se to čudno sliši, sem se vendar v Pekingju od prve ure dalje čutil, kakor da sem doma.

Vendar je bilo zame v tem mestu vse novo. Ko sem gledal nanj, se mi je zdelo, da ne potujem po zemeljskem prostoru, marveč skozi čas.

Zajčje zalege je v Avstraliji toliko, da povzroča milijonsko škodo. Velike množice postreljenih zajčkov zmenejo na kupe, polijejo z bencinom ter zažgo.

Marca poje radio najlepše

Radio-poslušalci dobro vedo, da se včasih petje ali govor po radiu neprimerno lepše sliši, kakor pa ob drugih prilikah. Tudi je znano, da nastopajo včasih nekatere motnje, ki zanje poslušalec sam more najti vzroka in razlage, kljub temu pa moten ne more preprečiti, ker se ne sme ali ne more spuščati v področje, do katerega nima pravice... Ni vzroka podvomiti o tem, da je sprejemanje oteženo čeno tudi radi tega, ker gre pri oddaji ogromna množina električne energije v izgubo in je pride do sprejemne antene razmeroma zelo majhen del, kar se posebno opazja tedaj, kadar istočasno s tem nastopi še kakšna drugovrstna motnja.

Napravili so tudi že nekatere skice, iz katerih je razvidno, v katerih mesecih v letu gre največ in do oddane električne energije v izgubo in v katerih najmanj. Ako napravimo po vrsti za nekaj let take skice, pridemo do ugotovitve, da sta najboljša meseca za sprejemanje marec in december. Tedaj se po zadnjih ugotovitvah izgubi najmanj električne energije in za ta čas bi zadostovali

mного manj točni aparati, kakor za vse druge mesece, če bi hoteli z enako točnostjo in lahkoto sprejemati radijska poročila.

Na podlagi teh izkušenj smemo torej pričakovati, da bodo radioposlušalci prihodnji mesec najbolj zadovoljni s svojimi aparati, še malo bolj, kakor pa meseca decembra, čeprav je ta mesec v tem oziru tudi precej ugoden. Najslabši pa so po teh ugotovitvah poletni meseci, in med njimi je najzadnji julij. Padec od marca na april je zelo hiter in bodo radioposlušalci z začetkom aprila že precej na slabšem, kakor pa v marcu. Iz skic je tudi razvidno, da je med zimskimi meseci najslabši za sprejemanje radijskih poročil januar, za njim pa takoj februar. Torej meseca, ki sta razmeroma — vsaj navadno — zelo suha. Vlažnost zraka bi tako le utegnila povoljno vplivati na to, da se preveč električne energije ne izgubi. Verjetno je, da bo za ta pojav ta zadnja razlaga precej pravilna, saj druge, bolj zanesljive dosedaj še ni.

Obvestila

Vokalni Adamičev koncert, ki se je vršil začetkom meseca januarja v počastitev blazopokojnega slovenskega skladatelja, nam je pokazal njegovo umetniško delo v zborovskem pogledu. Jutrišnji koncert pa nam bo predložil nekaj del napisanih za veliki orkester, kaj se je tudi na tem polju pokojni Adamič udeleževal z velikim umetniškim uspehom. Dolžnost naša je, da spoznamo izredno spretno te bisere naše orkestralne literature, ki žal niso prebogatli. Vseh pet skladb, ki so na sporedu tega večera, bo izvajal zdu-

Kolajna ki jo bodo izdali na Angleškem ob priliki kronanja kraljevske dvojice dne 12. maja letos.

Številke še vedno precej primerotne. Vsako leto je še kar po več kakor 200 primerov dvoženstva. Pa bi človek mislil, da na Angleškem ne bo treba o tem govoriti.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 11. februarja: 12 Virtuozni igrajo (plošče) 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, program, obvestila 13.15 Radijski orkester — 14 Vreme, borza — 18 Schubertova ura (Radijski orkester) — 18.40 Slovenscina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Čas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 19.30 Nac. ura: Sokolsko predavanje — 19.50 Zabavni kotiček: Pogovor s pustom (p. H. Sachse) — 20 Koncert Adamičevih narodnih in umetnih pesni — poje pevski zbor »Cankar« 20.45 Albert Roussel: Trojica simfonija v g-molu (pilo-še) — 21.15 Pevski koncert ge. Josipine Sivčeve — 22 Čas, vreme, poročila, sporod — 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

Četrtek, 11. februarja. Belgrad-Zagreb: 20 Koncertni večer — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert — 21.30 Popevke — 22.30 Simfonični koncert — Praga: 19.25 Salonski kvartet — 19.35 Orkestralni koncert — 21 Sodobna ruska glasba — Varšava: 19 Puskinov večer — 21 Poljski skladatelji — 21.45 Sodobna simfonična glasba — Königsberg: 20.10 Gledališke anekdote — Frankfurt: 20.10 Opera — Strassbourg: 21.30 Opera — Thaur: — Bukarešta: 20.15 Simfonični koncert filharmonije.

M. Candie:

Vihar nad Kitajsko

»Kakšna sreča, da sem te srečal! Prihajaš s Kitajskega? Dobro, kaj pa je novega v tem kraljestvu sredine?«

S tem vzklikom me je pozdravil prijatelj in me silil, naj stopim z njim v kavarno.

»Prav nič ni novega,« sem mu odgovorjal.

»Kaj praviš? Nič novega? Pa pripoveduj, da si se te dni vrnil od tam?«

Prijatelj me je premeril z nezaupnim pogledom. Potem je nadaljeval:

»Skoraj bi torej mislil, da sem jaz bolje poučen o Kitajski in njenih zmedah kakor ti. Saj so se vendar tam doli začeli prav zdaj pretepati.«

»Tako je, kakor sem ti rekel: na Kitajskem se že dvajset let niso nehali pretepati in bojevati. Dokler bo samo še kos kitajske zemlje neosnovan, se bodo sovjetske čete in japonske armade borile s kitajskimi generali, ki so vsi bolj ali manj podkupljeni in korumpirani. Toda tisti dan, ko bo nad zadnjo kitajsko pokrajino zavihrala zastava z vzhajajočim soncem in ko ne bo ostalo nič več od Kitajske...«

»Ta dan se bo na Kitajskem začel mir?«

»Še malo ne. Ta dan bomo morali pa mi Evropejci, mi Francozi, prijeti orožje in ob strani Angležev in Nizozemcev braniti naše kolonije v Zадnji Indiji.«

Prijatelj, ki sem mu tako pripovedoval, je bruhnil v smeh.

Pričakoval sem, da bom našel mesto, ki je zaradi neprestanih nemirov do treh četrtin zapuščen. Prebivalstvo v njem da bo prestrašeno, nervozno in da bo živelo samo od pričakovanja novic o vojni in o tem, če je sovražnik že bliže mestnih vrat kakor pa osemdeset kilometrov.

Saj je Kitajska vendar v vojnem stanju, ne?

Toda v ulici Hatamen, kjer švigajo avtomobili vseh znamk, kjer se lesketajo izložbe svetovnjaških trgovin, ne bi nobena malenkost spominjala človeka na vojno, če ne bi naše pozornosti zdaj pa zdaj obrnil nase dolg, tih avtomobil z zastavico, kjer se razkazujejo častniki, ki bahato sede na blazinah v vozu, s službenim revolverjem ob boku, vsi napihnjeni od lastne važnosti, na stopnicah avtomobila pa se je postavilo pet ali šest vojakov v držo, ki je dostojna, da z njo izkazujejo čast svojemu gospodarju. To je po eni strani zabavno, po drugi pa otročje.

Prva reč, ki me privlači so hutungi. To so male ulice, ki jih robijo vrtovi. Opazil sem jih s svoje terase. Zablodim vanje, ne da bi me kaj skrbelo, kaj bo, če se izgubim. Toda v tem mestu, ki je zgrajeno po zvezdoznanskih načelih in načrtih, se je nemogoče izgubiti človeku, ki ima vsaj nekoliko pameti za orientacije.

Toda zastojni iščem čudovitih vrtov, ki sem jih zapazil jutraj s stanovanja. Hodim vzdolž zidov, vzdolž zidov, kar naprej vzdolž zidov.

(Nadaljevanje.)